

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-féle HAZ.)

HOVA A LAP SZELLEMI ES ANYAGI RÉSZÉT
— ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK. —

→ KEZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. ←

Megjelenik minden vasárnap es csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — 3 K. • EGYES SZAM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSÉS-féle HAZ.)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VETETNEK FEL.

Be kell tönni a kis Dunát!

Egy szép utcával több lesz.

Uj városrész keletkezik.

Folyó hó 20-án a földmivelésügyi miniszter küldetésében Esztergomban járt Kvaszay Jenő miniszteri tanácsos a végből, hogy a kis Duna kotrása, szabályozása, az árvédelem és a hegyi vizektől való védekezés tekintetében kidolgozott tervek alapján helyszíni szemlét tartson.

Ez az esemény azért érdekli városunk közönségét, mert egy régi óhaj teljesedését jelenti, de minket ezenfelül más oldalról is érdekel.

Minden nyáron tapasztaljuk ugyanis, hogy a Duna apadása idején a kis Dunaágban megáll a víz, elzöldül, megposhad s ami nagyobb bái, a városnak abba folyó és beleje vitt összes szennye annyira megrontja, hogy valósággal egészségrontó pocolyává válik.

Ilyenkor a kis Duna vizét nem használják ivásra, azonban — sajnos — főzésre, mosásra és öblítésre igen. A bacillusokkal telve levő poshadt víz azután elterjeszti a ragályos betegségeket, a tifuszt és vörhenyt, amelyekről soha sem tudunk megszabadulni.

Ily körülmények között teljes tárgyilagossággal vetjük fel azt a kérdést: Nem lehetne-e a már ismert tervbe a kis Duna betömését is bele vonni?

Lehetnek ennek a kérdésnek ideális ellenzői elegenden, de nézetünk szerint feltétlen többséget biztosít az magának azok között, akik a közegészség fentartásának fontos érdekét szem előtt tartják s e mellett a város szépítésére is adnak valamit!

A kis Duna csakis egy esetben volna megtartható. Akkor t. i., hogyha teljes hosszában kikotorják és felső részében olyan mélyítési munkálatot végeznek, amely lehetővé teszi, hogy a nagy Dunával még a legkisebb vízállás idején is eleven összekötéssel birjon. A szabályozási terv azonban mást mutat. El akarják zárni a kis Duna-ágot s egyedül arra törekednek, hogy alulról kapjon öblítést. Az a mélyítési munka, amelyet e részben végezni kell, oly óriási költséget kíván, hogy azon a betöltés is teljes sikerrel keresztül vihető.

A betöltött kis Duna-mederben mindössze egy nagy boltozott csatornát kellene létesíteni az összes szennyvizek levezeth tésére.

A meder helyén a város egy széles térséget nyerne, amelyen legszebb utcáját létesíthetné, de sőt bizonyos részében parcellázva háztelkekül is értékesíthetné.

Ajánljuk ezen igen fontos kérdést mindazok figyelmébe, akik a város egészségügyével, fejlesztésével és szépítésével foglalkozni szoktak!

Irányelvek a városok állami támogatásánál.

H. Minden racionálisan gondolkodó és elfogulatlan eleme komoly tudatában van annak, hogy a mily végtelen horderejű, mondhatnám monarchikus jelentőségű a városi alkalmazottak képtelen helyzetének törvényhozási rekonstrukciója, s ezzel kapcsolatban a kenyéradó városok állami támogatása, ép oly nehéz főleg ez utóbbi problémának a mértékadó körök általi tapintatos és bölcs megoldása.

A mi a városi alkalmazottak anyagi s ezzel együtt társadalmi helyzetének emelését illeti, ez nem okozhat senkinek komoly fejtörést, mert hisz a városok alkalmazottainak rangfokozatokba sorozása, illetve beosztása egyszerűen játékmunka, amire semmi egyéb sem kell, mint elfogulatlanság és egy parányi igazságérzet. A városi alkalmazottak mindegyikének munka és jogköre ugyanis annyira praeciszírozva van, hogy a jogkör maga jelöli ki a rangfokozatot, — rangfokozat pedig a fizetést. Ezen tehát könnyű átesni. Nem győzöm azonban elég óvatosságra inteni az illetékes factorokat a városi alkalmazottak fizetés minimumának, lakbérének és korpótlékának megszabásánál, mert tartásuk mindig szem előtt, hogy a törvényhozás által megszabandó minimum, a városi alkalmazottakra nézve, egyuttal a maximumot is jelenti, mert a korral haladó városi teher többlet és az egyes városok képv. testületének szűkkeblősége, alkalmazottainak javadalmazásában sohase, vagy csak a legritkább esetben fogja túllépni azt a határt, amelyet a törvényhozás kényszere rájuk otkrojált.

Már sokkal nehezebb az államsegély alkalmazásának helyes kulcsát megállapítani, hogy a városok, tekintet nélkül arra, vajjon jobban, avagy kevésbbé vannak-e az államsegélyre utalva egyformán, vagyis népességük, terheik, jövedelmeik arányában részesüljenek az állam kedvezményeiben.

Mert nézzük, mi is szolgálhat alapul az államsegély mérvének megállapításánál? Sokan azt állítják, hogy a városi szükségletek nagysága. A szükséglet alatt pedig a költségvetési

szükségletet értik, tehát a költségvetési mérleget szeretnék alapul venni az államsegély összegének megszabásánál.

Ez az okoskodás azonban módfelett téves, mert a költségvetési mérleg s ezzel együtt, a költségvetési hiány, nem a városok korszerű, tényleges szükségletének eredményét mutatják, hanem a városok kedvező, avagy kedvezőtlen gazdasági helyzetéhez mért, sőt gyakran a képviselőtestület szűkkeblősége által a minimumra redukált létszükségletét jelenti. Ép úgy, mint a hogy a tisztviselő bolti számlája nem azt jelenti, hogy családjának csak ennyi élelemre volt szüksége, hanem, hogy csak ennyit engedhetett meg magának, mert csekély fizetéséből többre nem telt.

Példákkal illusztrálva a városok költségvetési hiányának mint bázisnak megbízhatóságát, — van város, a hol csak 10% a pótdadó, de a mellett minden intézménye avult elhanyagolt. Nincs víze, nincs világitása, nincs utja. — tisztviselői nyomoruságosan vannak dotálva stb. Képv. testülete azonban oly görcsösen ragaszkodik a 10%-hoz, hogy inkább szomjazik, porban gázol és koplaltatja tisztviselőit, de a pótdadó emelésébe semmi szín alatt bele nem megy. Egy másik városnak ugyancsak 10% a pótdadoja, de a mellett mindenre bőven telik. Egy harmadik városnál 80% a pótdadó, de csak azért, mert a közönség a város fejlődése, avagy a saját kényelme érdekében a legmesszebb menő áldozatra is képes, míg egy negyedik város, ugyanily pótdadó mellett még a legszükségesebb beruházást és ujtást se engedheti meg magának, mert a közönség teherviselő képessége már amugy is túl van csigázva.

Tehát pusztán a költségvetési hiány és a pótdadó nagysága nem szolgálhat alapul az államsegély mérvének megállapításánál, mert a pótdadónak nem a tényleges szükséglet, hanem leggyakrabban a kényszerűség szabja meg a határát.

Alapul szolgálhatna azonban a tényleges szükséglet, a jövedelem és a közönség teherviselő képességének összehasonlításából származó eredmény, a melynek megállapítása azonban oly körülményes, oly szövevényes, hogy általános elégtelenségre, a városok örökös panaszára adna okot.

Helytelen volna tehát, ha a kormány ezen a nyomon akarna eljutni a kérdés helyes megoldásához, mert beállhatna az az eset, hogy a kormány érdemteleneket halmazna el kegyével érdemeseket pedig mellőzne, sőt ezen az alapon egyes városok egyáltalán nem részesülhetnének az állam támogatásában, jóllehet a városi közjogi paritásánál fogva ehhez mind egyiknek elvitázhatatlan joga van.

(Vége köv.)

TÁRCA.

Egy öt éves kislány novellája.

— Én kérem, jó kis leány vagyok és az Istenke is szeret. A nagymama is szeret és mindenki szeret. Mikor a nagymama hozzánk jön, leguggol elém a földre, kitarja a karját és rám kiált: Ilonka, ki siet megpuszítani a nagymamát? És én odaszaladok és megpuszítom, azután elbujok a szegletbe és megtörülöm a számat. Mikor visszafordulok, a nagymama fekete pénzt ad és a hajamat meghuzzálja és azt mondja: csitri. És én a csitrit nem szeretem, mert az fáj, de a fekete pénzt szeretem, mert azért krumplicukrot ad a boltos bácsi és én ebédet főzök és a kis Ilonkát is megetetem, aki egy báb, csak hogy hiányzik a fellába. Mondom is a nagymamának, de ő már nem ügyel rám hanem leül a mama mellé és azt kérdi:

— Hát az a gazember?

Az a gazember nagyon jó lehet, mert ilyenkor a papát emlegetik, a papa pedig nagyon jó, mert az este is kályhát hozott a zsebében amin ebédet főzök. Csak a kályha nem jó, mert nem fért bele a kis Ilonka és a kis Ilonkának letörtött a szája. Én kis Ilonkát el fogom temetni, mert egy gyenge teremtés. A mama is gyenge teremtés és a papa elfogja temetni időnap előtt, azt mondja a nagymama. Pedig nem is igaz, mert a mamának megvan mind a két lába, a szája is meg van és azt a papa nagyon szereti, mert mikor a lámpát meggyújtjuk és a papa hazajön, átöleli a mamát, a száját a szája teszi és azt mondja:

— Hamm! Megegyem!

A mama pedig nem akarja, hogy megegye, mert a papát eltolja magától a hátára üt és azt mondja:

— Eregy, te bolond.

Ezt én meg is mondtam a nagymamának, mikor hozzánk jött. A nagymama nagyon mérges volt . . .

— A te papád egy disznó.

— Az meg egy nagy malac.

A mama nem szólt semmit és mikor a nagymama elfordult, megfenyegetett az ujjával, aztán lámpát gyújtott.

Én megijedtem, leültem a sarokba, hogy a kis Ilonkával nagyságát játszak, a nagymama pedig a mamával beszélt.

— Hol marad az a csavargó, az a svindler? Hát van annak istene-lelke? Hiszen már egynegyed hét és ő hat órákor kijön az irodából! A szép felesége itt sorvad, fonnyad a bezárt szobában, mint a börtönben, ő meg azalatt a lányok után szaladgál.

Mire a mama azt mondta a nagymamának: — De mama, hiszen meg csak egy negyed hét és ő . . .

Juj, a nagymama hogy verte az asztalt.

— Mit még pártját fogod? Még mentegeted? Aki én rám azt merte mondani, hogy olyan vagyok mint a sátoros cigány?

— Nem mondta!

— De gondolta, biztos vagyok benne! Jó. Én leveszem rólatok a kezemet. Én nem törődöm veletek többet. Törjék el a lábom, ha megegyesz ide beteszem. Ó, én szerencsétlen anya! . . .

Es hozzám rohant és össze-vissza esékolt és jajgatott keservesen.

— Te szerencsétlen poronty, te átkozott ártatlanság, te, mire jutsz még?

A mamám elkezdett könyörögni.

— Mama az isten áldja meg, csillapodjék. Jöjjön, sétáljunk Feri elé, a kislánynak is jó lesz egy kis levegő.

Engem a nagymama burkolt be, mialatt az orrát törülgette és ő vitt az utcán kézenfogva. Az utca nagyon szép volt és csak úgy fénylett mindenfelé. Az utcasarkon megálltunk, hogy azok a csuf kocsik el ne gázoljanak. Én pedig hátra néztem, mert onnan jött a nagy fényesség. És a nagy fényesség közepén megláttam a papát. Bent volt a szép szobában s egy szép névvel beszélgett, aki tükrös széken ült és szaladgáló bácsinak cukrot, meg kanalakat osztogatott. Megrántottam a mama szoknyáját.

— Nini, a papa kanalat vesz!

— Mit, te béka? — kiáltott a nagymama hol van a papa?

— Ott . . . ott . . .

A nagymama benézett a nagy ablakon s még erősebbet kiáltott.

— Jaj, a gazember! Hát nem meg mondtam? Kaszírónék kurizál és arra veri el a drága pénzt. Ó Isten, Isten, mit kell megérem!

A mama is odaforult.

— Hát ha nem is ő az? Hiszen csak a hátát látjuk.

A nagymama azonban az ölébe kapott s a mamát is maga után huzta.

— Gyertünk haza, azonnal gyertünk haza. Ott hagyod rögtön. Lásd? Mondtam én, hogy a szeme sem jól áll. Ó Isten, Isten, hogy egy ártatlanságnak kell egy ilyen gazságot észrevenni!

A mama elkezdett sírni és szaladtunk, amíg hazaértünk. Mikor felértünk a lakásba, a mama lámpát gyújtott, aztán sietve a diványra ájult. Alig tért magához a sírásomra bejött a papa.

— Mi az, mi történt?

— Én oda simultam hozzá.

— Papa vettél kanalat?

— Miféle kanalat?

A mama a papa elé állt és megfenyegette, mint engemet, ha rosszat csinál.

— Csak semmi képmutatás! Mindent tudunk? Rájöttünk a gazságra!

Nagymama az én kis székekre ült, az ölébe vett és biztatta a mamát.

— Ugy, ugy, szedd ki a szemét a gazember-jének!

— Válni fogunk, itt hagylak rögtön!

— Csak erőlesen lányom!

A papa a mamához sietett és átakarta ölelni, de a mama elhökte magától.

— Vissza, te kigyó, akit a keblemen melengettem idáig. Itt hagylak már pakolok?

— De hát mi lelt benneteket, azt a kutya-fáját?

Huj, a nagymama felugrott.

— Jaj, megöli a virágszálamat! Maga hóhér! Maga pokol fajtatja! Pakolj, lányom, hiszen összemarengol.

— Hát jó, pakoljon, én tölem ugyan itélet napig pakolhat.

A mama pedig csak sirt, sirt és kinyitogatta a szekrényeket.

— Hol van a tollas kalapom? a puderem? Ó istenem, istenem.

A nagymama toppantott.

— Holnap mindenért eljövünk, csak ki innen, ki ebből a Sodomából!

Sírva mentünk el és a nagymama nagyon becsapta maga után az ajtót. Az utcasarkon megint megálltunk, mert ismét sok kocsi ment el előttünk. Én besiettem a fényes szobába, vajjon van e még kanala a szép névnek? És a papa, megismertem a szürke kalapjáról, ismét ott beszélgetett vele.

— A papa!

A papa éppen akkor fordult meg, de mire megfordult, már nem volt a papa, hanem egy bácsi, akit én nem ismertem.

— Hiszen ez nem az apád! kiáltott a mama.

A nagymama cibálni kezdte a mamát.

— Jöjj, azért ő mégis gazember! Ha ma meg nem esal, majd megesal holnap. Ez lesz a vége. A mama megint sírni kezdett.

— Mama, én . . . visszamegyek . . . és . . . elhozom tőle . . . a . . . a hajfirtómet . . .

— És ott hagytuk a nagymamát, aki utánunk kiáltott.

— Ugy menj vissza hozzá, hogy engem többé nem látsz.

De mi azért felsiettünk a papához, aki fel-alá járt a szobában. Előbénk jött.

— Micsoda komédia ez már megint?

A mama sirt és megesékolta a papát. A papa nagyon haragudott és visszacsékolta. Aztán azt mondta.

— Te Ilonka, ha még egyszer . . . Érted? Ha még egyszer anyád ide dugja az orrát, én, én . . . összetöröm a befőtjteidet!

Sárány István.

A divat.

— A Divat Ujságból. —

Mint minden újabb idény beálltával, most is Páris a divat központja. Minden országból itt gyűlnek össze a divatkereskedők, hogy megteljen a sok látottal, otthon egyszerűen azt utánozzák, vagy annak az alapján alkossanak újat, szépet. Legfurcsább szülötte az új divatnak az óriás kalap. Felülmul ez minden eddig elért nagyságot és mint-hogy a franciák szeretik még a ruhájukat is hangzatos nevekkal ellátni, ezt a kalapformát is „Triannonnak” nevezték el.

Ahogy nézzük ezeket a kalapokat egymás mellett, önkéntelenül is a farsangi komédia jut az eszünkbe: de hogy is ne: képzeljünk el egy lapos tányért 70—80 cm. átmérővel. Tudom, a ki ezt így elolvassa, titkon fogadkozik, hogy sohase ten-

ne fel ilyen szörnyűséget. És ha valaki nem elég magas és karsu, ahhoz, hogy akármilyen különlegességgel is megpróbálkozhassék, az maradjon meg ennél a titkos elhatározásánál. Igaz, hogy a terjedelme és a lapossága mellett is igen szépen megül a fejen, csak hogy a hajat elől laposan és hátul szélesen tűzve kell hozzá viselni. Egyébként nagyon könnyű az újdivatu nagy kalap, mert a legfinomabb selyemnemzéstől készítik, és selyemmel vagy bársonnyal vonják be. Van egy újabb fajta selyemszövet, melyet a francia „epinglé”-nek nevez, erősen gyűrött bodros anyag ez, mely leginkább egyszínű, de van halványan színbe játszó is, a milyen az elefantszürke meg eperpiros szín összeolvadása.

A kalapok, melyeket az előkelő vendéglőkben ebéd és vacsora alkalmával viselnek, leggyakrabban aranyesipkéből vagy tarkán csillogó gyöngyszalagból készülnek. A színház földszintjéről s a hangversenyteremből a kalap továbbra is számúzve van. Legértékesebb dísz mindenkinék a struccoll, melyet különösen világosabb árnyalatban, gyakran 100—125 cm. hosszúságban rendeznek el. Persze oly drága az ilyen toll, hogy nem mindenki szerezheti meg és így pótolják marabu-, paradicsommadár és sirálytollal: laposra kidolgozott nagy fácánzsáronyal, sas- és vadkacsatollal.

A kalapnak megfelelően persze a tollid is rendkívül nagy. És miután a virág még a legdrágább toll mellett is megállja a helyét, láthatunk rendkívül nagy rózsát, georginát és mályvát, mely több sorban, természetesen mindig kisebbedve, díszíti a karimát. A sokat megcsudált modellekből felsorolunk egy-néhányat:

Egy egészen lapos, rózsaszínű nemezkalap belső karimája halvány zafirkék bársonnyal van bélelve. A kalap széles teteje köré rózsaszínű epinglépánt van sodorva, melynek végein bojt van és oldalt egymásba burkolva, lehullnak a kalap karimáján. Egy ugyancsak egészen lapos kalap egérszürke, ezüsfényű bársonnyal van bevonva és egyetlen díszje egy közel 20 cm. széles bodor. A bodor az alapszínnek megfelelő sötétebb árnyalatu selyemből készült és körülfogja az egész karimát. Elöl fehér gyertyaszál egyenességű köcsag nyulik a magasba. Hátul a baloldalon két, egyenként 55 és 60 cm. hosszú selyemesokorrész hull a vállra. Egy harmadik kalap fekete atlással van bevonva. A kalap tetejét kemény, szőtt, antik szalag veszi körül, mely oldalt kemény csokorra kötve, egyben merészen fölfelé nyúló köcsagot tart.

Mutatónak talán ennyi is elég a különlegességével szinte kábító hatású kalapból. Térjünk át egy nem kevésbé fontos ujtásra, a nyakbodorra.

A nyár végével kimondták a halálos ítéletet erre a furcsaságra, melyet a divat szeszélye szült, ez nem ok arra, hogy ne jusson neki jelentős szerep télire is, ha valamennyire mérsékelt lesz is a nagysága. Téli premből készítik, szalaggal vagy csipkével összeállítva. Egyet láttunk, melynek középső részét egy 8 cm. magas cobolycsik képezi, az alsó szélét két sor kettős ránc, a felső szélét egyszerű fodor díszíti barna libertiszalagból. Jobbról esokor van, három plissészalagból, középen ékköves gombbal. E csokor alól, mely a kapcsolást is fedi, két szalaghajtás hull alá, az egyik 50, a másik 70 cm. hosszán. Gyönyörű összeállítást képez a prém és a csipke. Erre nagyon jók a régi dolgok. A csipke néha elől apró zsabónak van elrendezve, melyet a nyaknál tarka szalag élénkít. És szép hatásuk a rá alkalmazott gombok. Az ilyen zsabós nyak bodrot a kabát eszes kivágásában viselik, a zsabó nélkül a világos estélyi köpenyhez. A nyakbodorra bátran rámondhatjuk, hogy nagyon szép, mert illik az archoz és díszessé teszi az egyszerűbb ruhát is.

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre postán való szétküldéssel, két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapestben, VIII, Rökk Szilárd-utca 4 számú házában van.

Mi ujság?

Három új esztergomi kanonok.

A hivatalos lap legközelebbi száma közli a három új esztergomi kanonok kinevezését, kik kor szerint a következők: Hübner János hidaskúrti esperes-plébános és dr. Koperniczky Ferenc nőgy-

ölvédi
August
nok az
lett kiv

A

tartottá
palota
séggel,
szoruzt

Tátus

a világ

közi E

miért k

Bottyár

a szegé

azért fá

velő né

tett a l

ajánlotta

fényeset

kis bizo

megvala

és Tátu

ünnepe

korona

zóbizott

szialap

A

csére sz

jobbnt

történt

orvosa e

mint I.

iskolák

alispánh

hogy a

orvóképe

mig a v

is zárva

rozat a

„M

jelentése

aránylag

és minth

megtörté

lására, a

vatkozott

a vörhen

tommal

(Főgymn

gűl az O

tével a t

most meg

teltével,

lenben a

óvodák

dejtlek e

mes járvá

különítés,

ügyi ható

az iránt,

lösség ter

szabályok

a vörhen

Koloskör

iránt is

Kálmán a

az orsz.

lésébe 19

megválasz

megalkotá

ter uhoz

november

övedei esperes-plébános és Rott Nándor, a wieni Augustineum lelki igazgatója. A három új kánonok az esztergomi főegyházmege legjelesebbjeiből lett kiválogatva.

Bottyán János emlékezete.

Az esztergomi földmivesek vasárnap délelőtt tartották meg a Bottyán-émlék ünnepet. A Bottyán-palota nagy tanásterme megtelt ünneplő közönséggel, és a rendezőség élén Tátus János megkoszoruzta a generális képét. Az ünnepi beszédet is Tátus János tartotta. Beszédében kiemelte, hogy a világ legönzetlenebb szabadsághősének, II. Rákóczi Ferencnek leghűségesebb kuruc generálisát miért kell éppen a földmives osztálynak ünnepelni Bottyán János kimondhatatlan gondossággal védte a szegény nép érdekeit, a háboruban is örökkön azért fáradt, hogy az esztergomi szegény földmivelő nép ne sanyargattassék. A beszéd mély hatást tett a hallgatóságra. Beszédje végén a szónok azt ajánlotta, hogy ezt az ünnepélyt tegyék évenként fényesebbé a földmivesek s azért válasszanak egy kis bizottságot mely azt előkészíti. Egyhangulag megválasztották Adorján Jánost, Horváth Mihályt és Tátus Jánost. Ezután jelenlevő közönség az ünnepély koszoru költségeire adakozott s ebből 15 korona és 60 fillér gyűlt egybe, melyből a rendezőbizottság kifizeti a költségeket és a többit elteszi alaptökének az évenkénti koszoru költségeire.

Az iskolák megnyitása.

A városban dühöngő skarlátjárvány szerencsére szűnőfélben van s éppen ott, ahol ettől legjobban tartottunk — az iskolák növendékei között történt a legkevesebb megbetegedés. A város tan. orvosa énnélfogva azt javasolta a polgármesternek mint I. foku egészségügyi hatóságnak, hogy az iskolák megnyitása iránt tegyen előterjesztést az alispánhoz. Az alispán ehhez képest elrendelte, hogy a *főgimnázium, reáliskola, tanító képezde és óvónőképző* már most szombaton megnyitassanak, míg a város területén levő egyéb iskolák továbbra is zárva maradnak. Az idevonatkozó alispáni határozat a következőképen szól:

„Mint hogy az I. foku egészségügyi hatóság jelentése szerint több iskola növendékei között aránylag kevés vörheny-megbetegedés fordult elő és mint hogy a középiskolákban a fertőtlenítés már megtörtént és a betegség tovaterjedésének meggátolására, az óvó intézkedések megtétele, a fent hivatkozott polgármesteri előterjesztés elfogadásával a vörhenyjárvány miatt f. évi 7613. sz. határozattal bezárt iskolák között a középiskolákban (Főgimnázium és Reáliskola) és a Tanítóképző végül az Óvónőképzőben, a 14 napi határidő leteltével a tanítás folytatását engedélyezem, illetve a most megnevezett iskolákat a 14 napi határidő leteltével, a tanítás céljaira ezennel megnyitom; ellenben a város területén levő egyéb iskolák és óvodák bezáratását további intézkedésemig egyidejűleg elrendelem. Mint hogy továbbá a veszedelmes járvány elfojtásának egyedüli módja, az elkülönítés, szigoruan utasítom az I. foku egészségügyi hatóságot, a saját hatáskörében intézkedjenek az iránt, hogy a városi kerületi orvosok — felelősség terhe mellett — az elrendelt elkülönítési szabályok betartását pontosan ellenőrizzék és hogy a vörhenybetegnek kórházba szállíttatása (A Koloskórház megtelte esetén, az Érseki kórházba) iránt is közvetlenül intézkedjenek. Dr. Perényi Kálmán alispán sk.

A győri ügyvédi kamara

az orsz. ügyvédi gyám- és nyugdíj-intézet közgyűlésébe 1909—1911. évekre kiküldendő két tag megválasztása céljából és az ügyvédi díjszabás megalkotása tárgyában a m. kir. igazságügyminiszter u. hoz. intézendő felterjesztés tárgyában f. évi november hó 15-ik napján d. e. 10 órakor a

kamarai helyiségben Győrött (Jókai-utca 4. sz.) rendkívüli közgyűlést, és ezen közgyűlés tárgyait előkészítése céljából f. hó 25-én d. e. 10 órakor ugyancsak a fentebbi helyen értekezletet tart.

Nagy idők tanuja.

Fognak — egyre fogynak a szabadságharc tanui. Már alig néhányan élnek azok közül a hősök közül, akik végigharcoltak a legigazságosabb ügyért folyt harcot a szabadságért. Most is elragadott egyet a halál. Heszterényi János volt 48-as honvédszázados szenderült jobblétre f. hó 21-én 87 esztendő korában. Heszterényi előbb mint főhadnagy majd a piski esata után mint százados vett részt a szabadságharcban. Ott küzdött hősiessé számos esatában és a piski hid védelmében is orosz-lámbátorsággal harcolt egy kis csapatral az egyesült ellenséges armádia ellen. Az itt tanúsított vitézségeért századosi léptette elő Bem tábornok. A világi fegyverletétel után hazajött a vitéz százados és a primási uradalomnál gazdasági állást kapott majd uradalmi pénztárnok lett és hosszú szolgálata után nyugalmába vonult. A még mindig munkabíró ember nem tudta elviselni a tétlenséget és a csavargózós társulatnál pénztárosi állást vállalt, melyet még alig egy éve is híven betöltött. Az öregség nem tudott diadalmaskodni az életerős János bacsin. Az állandóan magyar ruhában feszülő öreg ur sokszor túltett a fiatalokon is. — Az egész városban szerettek kedves modoráért, elmés társalgásáért, mert szellemi építését az utolsó napjái megtartotta. Néhány nappal ezelőtt meghült, ágyának esett és f. hó 21-én jobblétre szenderült. A gyászoló család a következő jelentést adta ki.

„Csepesányi Lajosné sz. Heszterényi Mária Nagy Pálné sz. Heszterényi Rózsika mint gyermekei, özv. Kövér Ferencné sz. Heszterényi Antónia mint testvér egy a maguk mint az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel jelentik, Heszterényi János nyug. primási pénztárnok és velt negyvennyolcas honvédszázados életének 87. évében, f. hó 21-én hajnali 2 órakor az urban elszenderült. A drága halott tetemei 1908. évi október hé 22. napján d. u. 4 órakor fognak a szentgyörgymezői temetőben levő halottas házban szenteltetni és ugyanott örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig október hó 23-án d. e. 9 órakor fog a belvárosi plébánia templomban az Urnak bemutatni. Esztergom, 1908. október hó 21. Nyugodjék békében!

Az összekötő vasut.

Dr. Perényi Kálmán alispán az összekötő vasut érdekében a kereskedelmi miniszterhez menendő deputáció tagjainak és az országos képviselőknek meghívót küldött, mely szerint f. hó 22-én fogadja a miniszter a törvényhatóság küldöttségét.

A borászati egyesület a naggyűlésen.

A boritaladó eltörlése érdekében Budapesten az országos naggyűlésen az esztergomi borászati egyesületet hivatalosan Grósz Ferenc, az egyesület vezérigazgatója képviselte.

Eljegyzés.

Szendy Gábor kapuvári járási számvevő eljegyezte Gábris Margitkát Esztergomban.

A vörheny ellen.

A város polgármestere elrendelte, hogy a kis Duna medrében képződött zátonyok illetve gázlok átvágassanak, hogy a feltartóztatott víz szabad lefolyást nyerjen. Elrendelte a Rákóczi-féle vendéglő mellett levő vízlevezető árok kitisztítását is. A fertőtlenítés hathatósabb eszközlése végett a város egy új, Zoltán-féle fertőtlenítő gépet szerzett be.

Az első bál.

Az esztergom-szenttamás-vízivárosi katolikus polgári kör f. é. november hó 15-én a „Füldő”-szálloda termeiben egy nagybbszabású Katalinbált fog rendezni, melyre a meghívók a jövő héten fognak szétküldetni.

A párkányi vásárról.

A hat vármegyében híres párkányi vásár bódéi már épülnek. Ha az időjárás jó lesz, úgy az idei vásár sikerültnek lesz mondható, amennyiben a vidéki árusok már 2 hét óta valóságos búcsújárást tartanak a helykijelölés végett. Az előjárómár előre intézkedett, hogy ez idén megmenti a közönséget a megvakulás és porbafulás veszélyétől, s ha esetleg nem lesz addig eső, úgy naponként 2 szer fölöntöztetik a vásárteret. Elvégre ennyit csak megérdemel, a vásárló közönség

A névtelen — alpörösök.

A született alpörösök táborában bizonyára élénk örömet kelt a most életbeléptetett új végrehajtási törvénynek egyik „gyöngéd” és figyelmes intézkedése, amely elrendeli hogy az alpörösök nevét ezután nem szabad kiírni az árverési hirdetésekben. Lapunk legutóbbi száma már az illető alpörösök neve nélkül tette közzé az árverési hirdetések. Eddig úgy volt, hogy az alpörösöket a saját nevük alatt ekzekválták. Ezután immár névtelenül mehetnek tönkre. Nem kell nekik restelkedniük az ekzekució miatt. A hivatalos lap is a jótékony diszkréció fátyolát borítja rájuk.

Az első hó.

Azok a bizonyos legöregebb emberek, akik semmire sem emlékeznek nagy szomorúságba estek mert ilyen időt mint amilyen most szakadt a nyakunkba nem csak ők, de az úkapjuk se látott. Október közepén az örökszép magyarországi ősz elején hirtelen tölre fordult az idő. Vasárnap még gyönyörű meleg őszi verőfényben sütkéztünk és hétfőn este lehullott az első hó, végigsöpört a városban az északi szél hozván magával olyan dermesztő hideget, amilyen még december közepén se járja. Tegnap éjjelre pedig vigasztalásképen beköszöntött az első fagy, mely ugyancsak megtizedelte a még főkén álló szőlőtermést. Az emberek nagy részét készületlenül találta az időnek eme váratlan változása. Lesz is keletje az influenzának és egyéb meghülésből eredő bajnak. Már eddig is történt megbetegedés. Ámde ha hihetünk a meteorológiai intézet jóslatának az idő nem marad állandóan ilyen zord és néhány nap múlva máris hőemelkedés várható.

Ha háboru lenne . . .

A Magyar Vöröskereszt Egylet központi igazgatóságához háboru esetére Esztergom vármegyéből újabban a következő községek adtak be ajánlatot: Dömös község a róm. kath. iskolatermeiben 15 lábadozó harcost díjmentesen lát el. — Mogyorósbánya község 20 lábadozó katona teljes ellátását ajánlta fel és pedig 15 napig ingyen és azontul személyenkint 1 kor 60 fill. átalányért. A lábadozók elhelyezésére a róm. kath. hitközség az iskolai termeket engedi át. — Nagysáp község a kórházi szobában és magánlakásokban összesen 20 sebesült és 20 lábadozót fejenként napi 1 koronáért gondoztat. — Süttő község 4 beteg elhelyezésére a kórházi szobát engedi át és azok ellátásáért fejenként napi 1 kor. 60 fill. átalányt igényel. — Táth község két kórházi szobában 30 lábadozót helyeztet el és 20 napon át ingyen, azontul pedig 1 kor. 20 fill. átalányért gondoztat. — Bény község a községi lakosoknál 50 lábadozó harcost látat el és ápolat személyenkint 1 kor. 20 fill. napi átalányért.

Tűz Párkányban.

Kolozsváry Vince párkányi lakos udvarán f. hó 18-án hajnali 2 óraker egy kazal takarmány kigyulladt. A tűz oly gyorsan terjedt, hogy a szomszéd Kovács József udvarán levő szalmakazal sem lehetett megmenteni. A helybeli tűzoltóság az esztergomiakkal egyszerre ért a veszély színhelyére. A csendőrség gyors intézkedésének köszönhető, hogy a szomszédok épületeit sikerült megmenteni mert házról-házra jártak, hogy a befogni nem akaró lótulajdonosokat erre kényszerítsék. A kár mintegy 500 korona.

Rendőri hírek.

Veszedelemes munkások. Lábatlanról írja tudósítónk: Kukurik és Filtár nevű lengyel származású munkások a cementgyárban állandó rémületben tartják munkástársaikat verekedő természetűekkel. A multkor is megbolygatták a munka rendes menetét duhaj viselkedésükkel úgy, hogy csak a csendőrség közbelépésére állott helyre a nyugalom a gyárban. A csendőrök ekkor megmozdították a két munkást és náluk több forgópisztolyt, töltényt és késeket találtak. A csendőrök elkobozták a gyilkos szerszámokat.

Vigyáztalanlágának áldozata. Könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt Nyergesujfalun. Német András cementkővet fuvarozott az ottani bányából a lábatlani gyárba. Német a kocsit mellett ballagva hajtotta a lovakat, midőn az egyik ló hirtelen megeszuszott és Németet a gyeplőnél fogva a kocsit alá rántotta. A kocsikerekek keresztül mentek Német bal karján és derekán úgy, hogy súlyosan megsérülve szállították be a „Kolos“ kórházba.

Ki a legény . . . ? A Nyergesujfalun tartott népfelkelési szemle után tüzes jó kedve kerekedett Goldschmid Márton odaváló gazdának. Goldschmid betért a nagyvendéglőbe és ott minden ok nélkül ütni kezdte a vendégeket. A csendőrségnek kellett közbelépnie, hogy a féktelen természetű embert eltávolítsák a kocsmából.

A jó cigányzene.

Sokat ér a szívet lelket vidító jó cigányzene. Avatott cigány kezében édes-bus hangok törnek ki a száraz fából és eltalálja a sirva vidadó magyar lelkének a hurját. Ilyen cigány telepedett most le városunkban: Sárközi Antal aki most állandóan az „Emke“ kávéházban játszik zenekarával. A primás fia Kálmán kintűnő szólójátékával válik ki.

Eladó ház.

A viziváros 8. számú háza több lakással s külön kijárással a Dunára szabad kézből eladó. A ház teljesen jó karban van s csinos nagy tűkőrablakokkal van ellátva. A lakások jól jövedelmeznek és tökéletesen szárazak. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

Szőlősgazdánk mozgalmá.

A Magyar Szőlősgazdák országos egyesülete egy óriási nagygyűlést hívott egybe tegnapi Budapestre a Tattersal nagyesernokába. Az esztergomi szőlősgazdák megértették az ügy fontosságát és nagy számmal jelentek meg az előkészítő gyűlésen, vasárnap a belvárosi olvasókörben A gyűlés elnökéül még a délelőtti folyamán kérték fel Bleszl Ferenc takarékpénztári igazgatót, ki maga is nagy szőlősgazda s a mozgalomnak alapos ismerője. A gyűlésből kifolyólag azután szőlősgazdánk sürgönyileg üdvözölték a M. Sz. O. E. igazgatóságát és jelezték, hogy a mozgalomhoz csatlakoznak és a nagygyűlésen tömegesen résztvesznek. Elhatározták továbbá, hogy a megye és város országgy. képviselőit is felkérjük a mozgalom pártolására. A gyűlés végével hozzáfogtak a jelenlevők az aláírássokhoz. Ott helyben közel 400 aláírás gyűlt egybe Ezeket az aláírásokat a küldöttség magával viszi Budapestre és betérjeszti a gyűlés elnökségének, hogy ezek nevében is csatlakoznak a mozgalomhoz. Ez azért szükséges, hogy a nagygyűlésből a kor-

mányhoz terjesztendő kérelem százezrek kívánsága. Az esztergomi vendéglős ipartársulat a gyűlésen Neményi Károly titkárral képviseltette magát. A budapesti nagygyűlésre az esztergomi küldöttség Bleszl Ferenc elnökletével szerdán reggel fél hét-kor indult az esztergomi vasútállomásra. A küldöttség mintegy 150 gazda d. e. 10 óraker érkezett be a Tattersallba, hol akkor már javában folyt az a tanácskozás mintegy 30000 ember részvételével. Az összes érdekelt kerületek képviselőinek felszólalása után Zselenszky gróf elnök határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé, mely főleg oda tendált, hogy egyhangúlag kívánják úgy az állami boritaladónak mint a községi pótléknak teljes eltörlését, ily értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intéznek, melyet küldöttségileg nyújtanak át. Erre felszólalt Kmety képviselőnk és céltalannak jelezte a deputációzást, ellenben indítványozta, hogy kérje fel a gyűlés Bernáth Béla orsz. képviselőt, hogy a képviselőházban a boritaladó eltörléséről sürgős törvényjavaslatot terjeszzen be, mely még a jelen ülészakban tárgyalassék. A határozati javaslatot Kmety módosításával el is fogadta a gyűlés és végül kimondta, hogy d. u. fél 4 óraker tűntető felvonulást rendez a miniszterelnöki palota elé. A felvonulásról lapunk zártáig nem kaptunk tudósítást.

Szamárköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsió használata folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

Az Emulsió víz-szerűsége miatt a SCOTT-féle módszer véglegesen a halászt közzé fogjuk hívni.

A SCOTT-féle Emulsió

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt **táperjeje** is elsőrangú. Már az első adagtól esodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban,

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

10057/1908. tkvi. szám.

Viszárverési hirdetés!

Az esztergomi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Markusz József unyi lakos végrehajthatónak Markusz Tivadar tokodi lakos végrehajthatást szenvedett elleni 635 kor. tőkekövetelésének, ennek 1904. évi szept. hó 5 napjától járó 5 százalékos kamata 69 kor. 40 fillér per és végrehajthatási és 20 kor. árverés kérelmezési költségének kielégítési iránti végrehajthatási ügyében a komáromi kir. törvényszék kerületéhez tartozó esztergomi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság területén Uny község határában fekvő unyi 175. számú tkv. betétben 45 részben Markusz József (Grósz Rozália férje) 15 részben Markusz Tivadar (Fischer Mária férje) tulajdonán felvett A III. 1—4 sorszám, 613, 634, 748 hrszámú maszkalai vagy haraszti dűlőben fekvő szőlőre és szántóra úgy az 1. számú betét A. lapján bevezetett közös legelőből járó 2258/152109 részre, amely az 1907. évi július hó 4-én megtartott árverésen Markusz József javára 674 kor. vételárban leütetett, 220 kor. kikialtási árban, ugyanottani V. 1—3 sor szám 643, 676 hrszámú maszkalai vagy haraszti dűlőbeni szántóra és az 1. számú betét A. lapján bevezetett közös legelőből járó 1613/152109 részre, amely az 1907. évi július hó 4-én megtartott árverésen Markusz József javára 60 kor. vételárban leütetett, 135 korona kikialtási árban, ugyanott VII. 1—3 sor szám 1429, 1430, 1431 hrszámú eseri és basarci szőlők dűlőjében fekvő szántóra s legelőre amely az 1907. évi július hó 4-én megtartott árverésen Markusz

József javára 153 kor. vételárban leütetett, 65 kor. kikialtási árban, ugyanottani 1 sor szám 315 hrszámú 95 népsorszámu beltelki házra és udvarra, amely az 1907. évi július hó 4-én megtartott árverésen Markusz József javára 1142 kor. vételárban leütetett, 715 kor. kikialtási árban, a 2 sorszám 1416 hrszámú eseri és basarci szőlők dűlőjében fekvő szántóra, amely az 1907. évi július hó 4-én megtartott árverésen Markusz József javára 561 kor. vételárban leütetett, 295 kor. kikialtási árban, a 3 sor szám 1484. hrszámú öregsőlők dűlőjében fekvő váltásigkötetes szántóra, amely az 1907. évi szeptember hó 26-án megtartott utóajánlati árverésen Markusz József javára 375 kor. vételárban leütetett, 210 kor. kikialtási árban, és a 6 sor szám az 1 sz. betét A. lapján bevezetett közös legelőből járó 975/152109 részre, amely az 1907. évi július hó 4-én megtartott árverésen Markusz József javára 61 kor. vételárban leütetett 20 sor. kikialtási árban az árverési feltételeknek eleget nem tett Markusz József unyi lakos ellenében költségére és veszélyére Markusz Tivadar tokodi lakos végrehajthatást szenvedett fél kérelmére viszarverés az 1881. 60. t. c. 185. §-a értelmében elrendeltetvén, az árverés határidejéül **1908. évi november hó 12. napjának d. e. 10 óráját** Uny község házába kítüzte azzal, hogy ugyanekkor a fent jelzett ingatlanok esetleg a kikialtási áron alul is elfognak adatni.

Bánatpénzül az ingatlanok kikialtási árának 10%-a teendő le. Árverezni szándékozók a bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez le tartoznak tenni vagy annak a bíróságnál történt előzetes elhelyezéséről szóló elismervényt átadni.

A vételár három részletben 3 hónap alatt fizetendő az árverés napjától számított 5%-os kamattal.

Az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételeket a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Uny község házában a hirdetések között meg lehet tekinteni.

Esztergom, 1908. évi szept. hó 24-én.

Környey Imre kir. járásbíró.

10116/1908 tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az esztergomi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az esztergom-megyei párkányi takarékpénztár végrehajthatónak Nyitrai Pál (nős Szűcs Máriaival) végrehajthatást szenvedett elleni 180 kor. tőke követelésének, ennek 1905. évi február hó 28. napjától számítandó 6 százalékos kamata 21 kor. 22 fillér per 16 kor. 50 fillér végrehajthatási 16 kor. 30 fill. korábbi árverés kérésű és ezuttal megállapított 6 kor. árverés kérelmezési költségének kielégítése iránti végrehajthatási ügyében a komáromi kir. törvényszék kerületéhez tartozó esztergomi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság területén Bart község határában fekvő a barti 24. sz. betétben Nyitrai Pál tulajdonán felvett a I. 1—2 sor 193. és 194. hrsz. a felvett kertre és 134 sz. házra udvarra 829 kor. a II. 18. 19. 21. 22. sor 4629. és 4630. hrsz. a kétágú völgyi szőlőre és közös rétre s legelőre 141 kor. a III. 1—12 sor 948, 949, 1201, 1202/1, 1203/2, 1206, 1414, 2014, 2471/2, 2472/2, 3068/2, 3409. hrsz. úrbéri birtokra 1446 kor. s Nyitrai Pál és Nyitrai Cecília tulajdonán a 323. sz. betétben a 1. sor 2844. hrsz. a felvett szalazsoni szántóra 96 kor. kikialtási árban 4233 908. sz. a az árverés ez utóbbi ingatlanra az 1881: 60. t. c. 156. §-ának alkalmazásával elrendeltetvén az árverés határidejéül **1908. évi november hó 12. napjának d. e. 11 óráját** Bart község házához kítüzte azzal, hogy ugyanekkor a fent jelzett ingatlan esetleg a kikialtási áron alul is el fog adatni.

Bánatpénzül az ingatlan kikialtási árának 10%-a teendő le. Árverezni szándékozók a bánatpénzt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy annak a bíróságnál történt előzetes elhelyezéséről szóló elismervényt átadni.

A vételár 3 egyenlő részletben 3 hónap alatt fizetendő az árverés napjától számított 5%-os kamattal.

Az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételeket a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Bart község házában a hirdetések között meglehet tekinteni.

Esztergom, 1908. évi szept. hó 26. napján.
Környei Imre kir. járásbíró.